

“המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים -
הוא הזיכרון, ההולך אחריהם ואתנו”

יצחק רבין
תרפ"ב-תשנ"ו, 1922-1995 .

צבי ברגהאוזן (ברגהויזן-ברגהויזמן)

HERBERT BERGHAUSEN

1920-1940, תר"פ-ת"ש

החקר של
גד לביא

“כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד”
(ירמיהו ל"א, י"ט)

מסמך 1 – דף נופל מקור : אתר יזכור משרד הביטחון

מדינת ישראל
משרד הביטחון

משרד הביטחון
אגף משפחות, הנצחה ומורשת

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד"
ירמיהו לא, יט

מתנדבי הישוב לצבא הבריטי

נפל ביום כ"ח באב ת"ש (31.08.1940)

בן 20 בנופלו

מקום קבורתו לא נודע אבן לזכרו הוצבה ב בית העלמין

האזרחי בריטניה-לונדון טאוור

- חסרה תמונה
- חסר תאריך ומקום לידה מדוייק
- חסר שנת עליה

נולד בשנת 1920 בגרמניה. עם עלות הנאצים לשלטון בגרמניה עלתה המשפחה לארץ-ישראל והשתקעה בפרדס חנה. למרות היות פרדס חנה מושבה שופעת ירק וריח פרדסיה משכר ומרגיע, נמשכה נפשו הסוערת של צבי אל הים. חברו מאותם ימים מספר כי חלום אחד היה בליבו של צבי, חלום על צי עברי, אניות עבריות וכובשי ים עבריים. עד מהרה התמזל מזלו והוא נתקבל לעבודה כחניך מכונות באחת מאניות הסוחר. היתה זו עבודה קשה ומפרכת, אך מדי בואו לחופשה ראו חבריו כי אין מאושר ממנו. בתקופת מאורעות הדמים תרצ"ו-תרצ"ט פוטר צבי מעבודתו וחזר למושב. הוא התגייס להגנת המקום ועשה לילות כימים בשמירה ובהגנה. גם בתקופה קשה זו לא פסק מלחלום על כיבוש הים, ובשנת 1939 התגשם חלומו. צבי חזר לים ועלה על האנייה "הר-ציון", כמכונאי.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה צורפה "הר-ציון" לצי הסוחר הבריטי והפליגה בין בריטניה לנמלי הים התיכון. בשנת 1940 הצטרפה לשיירות האניות ששטו באוקיינוס האטלנטי במטרה לפרוץ את המצור ששמו צוללות גרמניות על בריטניה. ביום כ"ח באב ת"ש 31.8.1940 נפגעה "הר-ציון" על-ידי צוללת גרמנית וירדה למצולות. יחד עמה טבעו 33 ימאים, 17 מהם ארץ-ישראלים וצבי ביניהם.

על הקורות את האנייה "הר-ציון" ונסיבות טביעתה פורסם בספר "הכובשים בים נתיבה". על האזכרה שנערכה לנעדרים נכתב בבטאון ההסתדרות הציונית העולמית "העולם". בעתון "דבר" נתפרסמה כתבה לזכרו.

בתחקיר שנעשה בשנת 2017 נמצא כי מקום הנצחתו ב TOWER HILL לונדון, בריטניה. ציון מיקום קבר Panel 55 גיל 19 דרגה Fireman.

החלל הינו מקל"ן- חלל שמקום קבורתו לא נודע.

מסמך 2 – דף נופל מקור : אתר ארגון ההגנה

דף הבית

חללי ההגנה

מקבלי עיטור הגבורה

אנדרטאות

צבי ברגהויזן הרברט ז"ל

נולד בגרמניה
בתר"פ, 1920

שרת בצבא הבריטי

נפל באוקיינוס האטלנטי בטביעת "הר-ציון"

בכ"ז באב ת"ש, 31/8/1940

מקום נפילה: האוקיינוס האטלנטי, בטביעת "הר-ציון"
הנוצח בירושלים - הר הרצל, חלקת נעדרים

לחדר
נרות

בן 20 בנפלו

- מופיעה תמונה
- סיפור חיים דומה לדף הנופל שבאתר זכור
- מצוין שישנה כתבה לזכרו בעיתון "דבר"
- מצוינים פרטים נוספים על מועד נפילתו מתחקיר שנערך ב- 2017

נולד בשנת 1920 בגרמניה. עם עלות הנאצים לשלטון בגרמניה עלתה המשפחה לארץ-ישראל והשתקעה בפרדס-חנה. למרות היות פרדס חנה מושבה שופעת ירק וריח פרדסיה משכר ומרגיע, נמשכה נפשו הסוערת של צבי אל הים. חברו מאותם ימים מספר כי חלום אחד היה בליבו של צבי, חלום על צי עברי, אניות עבריות וכובשי ים עבריים. עד מהרה התמזל מזלו והוא נתקבל לעבודה כחניך מכוונות באחת מאניות הסוחר. היתה זו עבודה קשה ומפרכת, אך מדי בואו לחופשה ראו חבריו כי אין מאושר ממנו. בתקופת מאורעות הדמים תרצ"ו-תרצ"ט פוטר צבי מעבודתו וחזר למושב. הוא התגייס להגנת המקום ועשה לילות כימים בשמירה ובהגנה. גם בתקופה קשה זו לא פסק מלחלום על כיבוש הים, ובשנת 1939 התגשם חלומו, צבי חזר לים ועלה על האנייה "הר-ציון", כמכונאי.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה צורפה "הר-ציון" לצי הסוחר הבריטי והפליגה בין בריטניה לנמלי הים התיכון.

בשנת 1940 הצטרפה לשיירות האניות ששטו באוקיינוס האטלנטי במטרה לפרוץ את המצור ששמו צוללות גרמניות על בריטניה. ביום כ"ח באב ת"ש (1.9.1940), נפגעה "הר-ציון" על-ידי צוללת גרמנית וירדה למצולות. יחד עמה טבעו 33 ימאים, 17 מהם ארץ-ישראלים וצבי ביניהם.

הנוצח בבית הקברות הצבאי TOWER HILL לונדון, בריטניה. ציון מיקום קבר Panel 55 גיל 19 דרגה Fireman.

על הקורות את האנייה "הר-ציון" ונסיבות טביעתה פורסם בספר "הכובשים בים נתיבה".

על האזכרה שנערכה לנעדרים נכתב בבטאון ההסתדרות הציונית העולמית "העולם".

בעתון "דבר" נתפרסמה כתבה לזכרו.

בתחקיר שנעשה בשנת 2017 נמצא שתאריך נפילתו 31.8.1940 כ"ז באב הת"ש.

מסמך 3 – מידע על צבי ברגהויזן מקור: אתר הלוחם היהודי במלחמת עולם ה-2

The screenshot shows the website header with the logo "הלוחם היהודי במלחה"ע ה- II מוזיאון" and navigation links: "דף הבית", "המוזיאון", "אודות", "מחקר", "הנצחה", "מאגרי מידע", "צור קשר", "אירועים". A search bar and social media icons are also present. The main content area features a teal header with the name "צבי ברגהויזן". Below it, a profile card titled "פרטים אישיים" lists: "צבי ברגהויזן (הרברט)", "נולד ב: גרמניה", "ב: 01/01/1920", "שרות בצבא: בריטניה", "נפטר ב אוקיינוס האטלנטי, בטביעת "הר-ציון", "ב: 01/09/1940". A second card titled "קורות חיים" contains a biographical paragraph: "נולד בשנת 1920 בגרמניה. עם עלות הנאצים לשלטון בגרמניה עלתה המשפחה לארץ-ישראל והשתקעה בפרדס-חנה. למרות היות פרדס חנה מושבה שופעת ירק וריח פרדסיה משבר ומרגיע, נמשכה נפשו הסוערת של צבי אל הים. חברו מאותם ימים מספר כי חלום אחד היה בליבו של צבי, חלום על צי עברי, אניות עבריות וכובשי ים עבריים. עד".

<http://www.jwmww2.org/soldier.aspx?id=3414>

מסמך 4 – אבני זיכרון לזכרו של צבי ברגהויזן
 מקור: צילום בהר הרצל, בית יד לבנים פרדס חנה

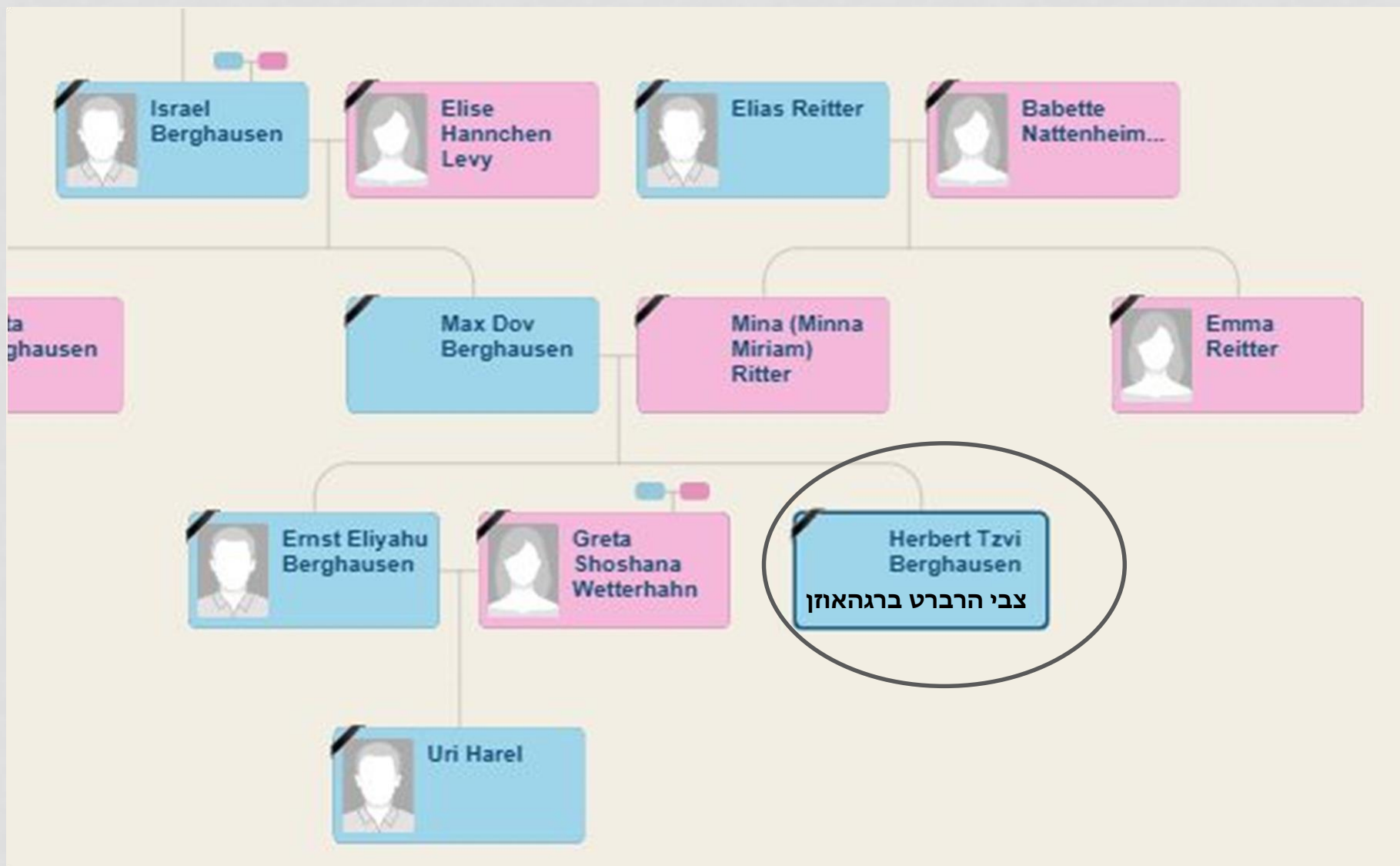

אבן זיכרון בהר-הרצל, לחללים שנהרגו לפני קום המדינה
 ומקום קבורתם לא נודע

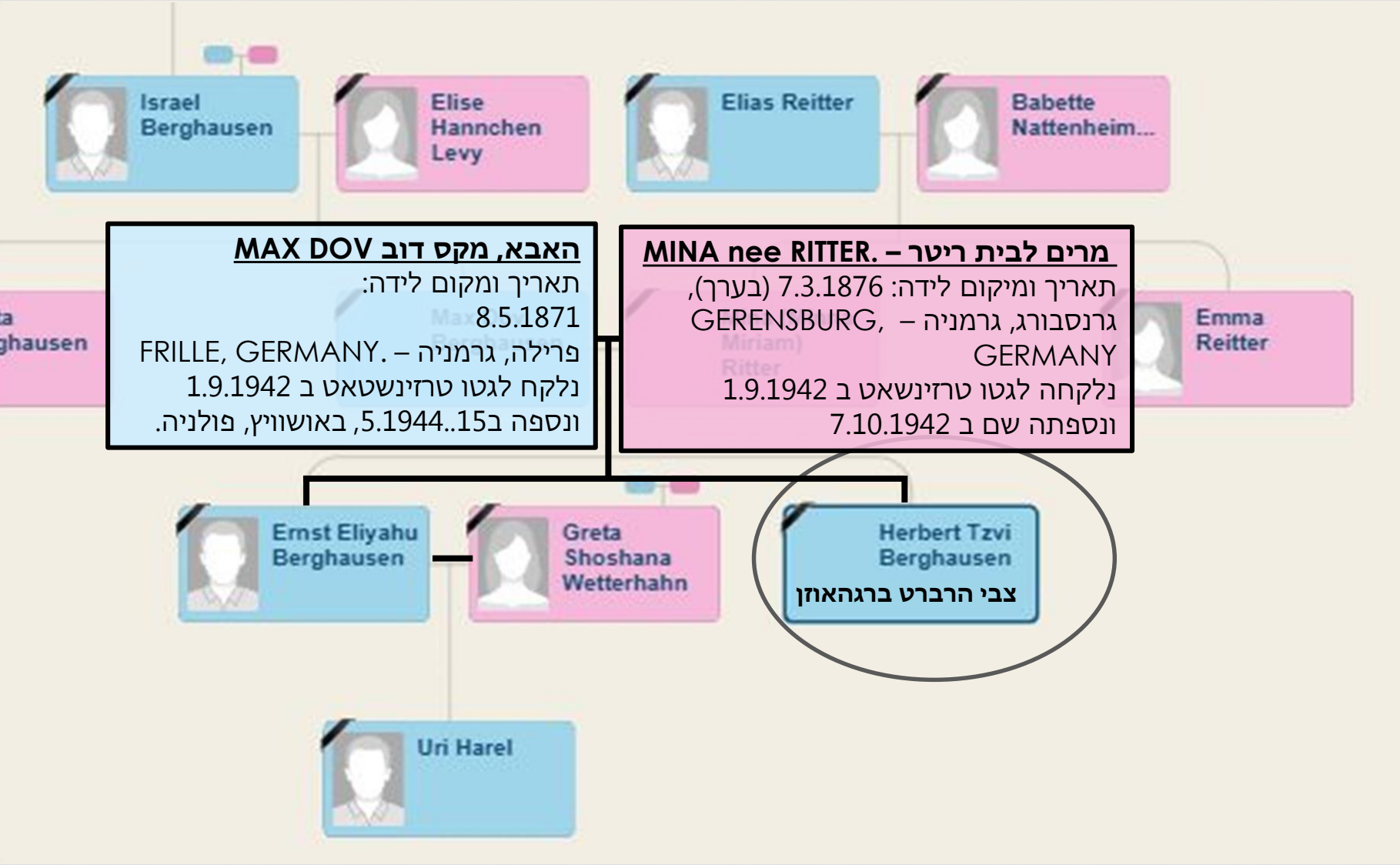

לוח הזיכרון לנופלים מהתקופה
 שלפני מלחמת השחרור
 ביד לבנים בפרדס חנה

מסמך 5 – אילן היוחסין של צבי
מקור: אתר MyHeritage

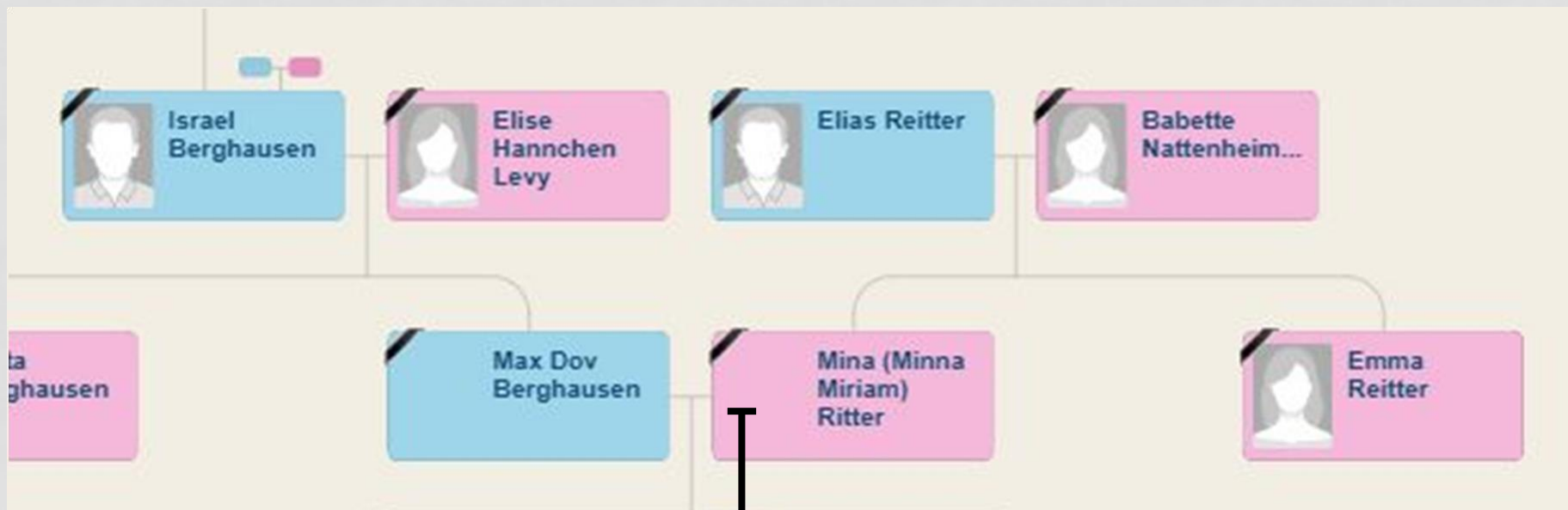

מסמך 5 – אילן היוחסין של צבי
מקור: אתר MyHeritage

פרטים אודות
הוריו של צבי

מסמך 5 – אילן היוחסין של צבי
מקור: אתר MyHeritage

פרטים אודות
משפחת אחיו

לצבי היו עוד 3 אחיות שנפטרו
בגיל צעיר:

- אליזבט ELISABETH
1904-18.12.1910
- באבט אלזה BABETTE ELSE
1919-26.5.2019
- אמה EMMA
1908-25.8.1929

אליהו ארנסט ברגהאוזן – ERNST
ELIYAHU.

תאריך ומקום לידה: 12.5.1905, ויטבאדן,
גרמניה - Wiesbaden, Germany.
תאריך עליה ארצה: 1934.
תאריך ומקום פטירה: 15.12.1979, פרדס
חנה. שבוע אחר אשתו.

שושנה לבית ווטרהאן –
GRETA SHOSHANA nee
WETTERHAHN.

תאריך ומקום לידה:
3.10.1907
תאריך ומקום פטירה:
9.12.1979, פרדס חנה.

Herbert Tzvi
Berghausen

צבי הרברט ברגהאוזן

רות דהן.

תאריך ומקום
לידה: 1936,
נווה אשר,
פרדס חנה.

אורי הראל.

תאריך ומקום לידה: 2.2.1945,
נווה אשר, פרדס חנה.
תאריך ומקום פטירה:
6.11.2013, פרדס חנה.

יחיאל יוליוס, האב של שושנה (גיסתו של צבי) גר עם
בתו בפרדס חנה עד פטירתו ב 16.12.1969.

מסמך 6 - דף עד על צבי
מקור: אתר יד ושם

הדף מולא על ידי האח אליהו

תאריך לידה
7.9.1920
כ"ד אלול תר"פ

מקום לידה
ויסבדן
Wiesbaden
גרמניה

תמונה

34431

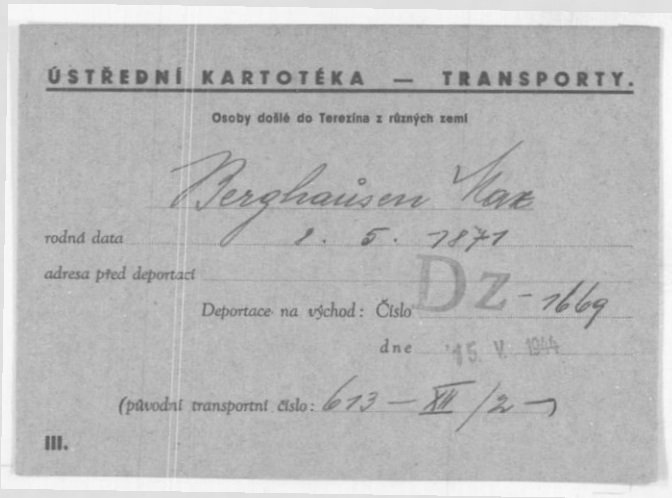
יד ושם
ירושלים, רחוב בני-יהודה 12

רשות-זכרון לשואה ולגבורה, ירושלים
דף-עד
לרשום חללי השואה והנבוכה

<p>חוק זכרון השואה והגבורה - יד ושם תש"ג 1953 קובץ במקיף מס' 8</p> <p>הפקידו של יד-ושם הוא לאסוף את המידע כדעת את זכרם ועל כל אלה מבני העם היהודי, שנפלו ונסרו אח נפשם, ולהסד ומדור באויב הנאצי גבורה, ולהציב שם זכר להם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שנחרכו בגלל הפתייכותם לשם היהודי, ולמסרה זו יהא מוסרך -</p> <p>... (4) להעניק לבני העם היהודי שהושעו מדור ונפלו כפי השואה והסדר אורחות- זכרון של סדינת ישראל לאות האיסוס אל עמם.</p> <p>לספר החוקים מס' 1021 י"ז אלו תשי"ג, 1953</p>	<p>1. שם המשפחה בספת ארץ חומצא (באותיות לטיניות)</p> <p>2. שם פרטי בספת ארץ חומצא (באותיות לטיניות)</p> <p>3. שם האב</p> <p>4. שם האם</p> <p>5. תאריך הלידה</p> <p>6. מקום וארץ הלידה (בספת ארץ חומצא)</p> <p>7. מקום הסגורים הסבוע (בספת ארץ חומצא)</p> <p>8. המקצוע</p> <p>9. הנהיגות לפני הכבוש הנאצי</p> <p>10. מקומות הסגורים במלחמה (בספת ארץ חומצא)</p> <p>11. מקום המות והזמן והנסיבות (בספת ארץ חומצא)</p> <p>12. מצב משפחתי</p> <p>13. שם האשה ושם משפחתה לפני הנישואין</p> <p>14. שמות הילדים עד גיל 18 שנפטרו (פעל לגיל זה רשמים ידף-יד מיוחד)</p>
	<p>מס' 10072/3</p> <p>שם המשפחה: Berglaussen שם פרטי: Herbert Zvi שם האב: זבי שם האם: זבי</p> <p>תאריך הלידה: 7.9.1920 מקום וארץ הלידה: Wiesbaden (Germ.)</p> <p>מקום הסגורים הסבוע: מיסבדן</p> <p>הנהיגות לפני הכבוש הנאצי: אבולוג</p> <p>מקומות הסגורים במלחמה: באוליונס (בספת ארץ חומצא) 1.9.1940 מקום המות והזמן והנסיבות: מיסבדן</p> <p>מצב משפחתי: גילה _____ גילו _____</p> <p>שמות הילדים עד גיל 18 שנפטרו: _____</p>
	<p>אני אליהו זביגלסון הנר ב (במחנה מלחמה) בריינס-מחנה גליבאויסו קרוב/ה מבר/ה _____ של מיסבדן זביגלסון מזהיר/ה בזה כי העדות שסברתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמתית. לפי מיטב ידיעתי והכרתי. אני מבקש/ת להעניק לגיל אורחות-זכרון מטעם סדינת ישראל. מקום ותאריך בריינס-מחנה 27.10.55 חתימה אליהו זביגלסון חתימת הפוסד</p>
	<p>לידיעת. האגף הסדעי בירושלים, רחוב בני-יהודה 12</p> <p>הייתי בזמן המלחמה במחנה (הסגר, עבודה, השמדה וכו') _____ בביטו _____</p> <p>במחנה _____ ביצרות _____ וכו' ואני מוכי למסור עדות על כך.</p> <p>חתימת העד _____ כתבתו _____</p>

Max Berghausen		Tools
Germany, Prussia, Westphalia, Minden, Miscellaneous Collections from the Municipal Archives, 1574-1912		
Name:	Max Berghausen	
Event Type:	Municipal Census	
Event Date:	1885	
Event Place:	Minden, Westfalen, Preußen, Deutschland	
Event Place:	Minden, Westfalen, Germany	
Address:	Markt	
Occupation:	Lehrling	
Religion:	Jüdisch	
Birth Date:	8 May 1871	
Page:	22	
Volume:	Volkszählung 1885 (II)	

מפקד אוכלוסין 1885 בגרמניה
בו מופיע היהודי, מקס ברגהאוזן

גרוש מקס ברגהאוזן ע"י הנאצים לאושוויץ
במשלוח מס' DZ-1669, ורציחתו ב 15.5.1944

רשות-זכרון לשואה ולגבורה. ירושלים

דף-עד
לרשום חללי השואה והגבורה

ירושלים, רחוב בן-יהודה 12

344342

1. שם המשפחה (במקור/בלידה)	2. שם פרטי (במקור/בלידה)	3. שם האב	4. שם האם	5. תאריך הלידה	6. מקום וזמן הלידה (במקור/בלידה)	7. מקום המגורים הקודם (במקור/בלידה)	8. המקצוע	9. התייחסות לפני הכניסה לתחנה	10. מקומות המגורים במחנות (במקור/בלידה)	11. מקום המות (הזמן והמקום) (במקור/בלידה)	12. מצב משפחתי	13. שם האשה ושם משפחתה לפני הנישואים	14. שנות הילדים עד גיל 18 שנפטרו (לכל גיל או הקטנים יחדיו) (במקור/בלידה)
10072/12	Berghausen	Max	Sor	8.5.1871	Prille (Zern)	Niesbaden (Zern)	מורה	חינוך	Niesbaden	Niesbaden	רוק/נשוי/מספר הילדים 3	גילה	הקטום והזמן שנפטרו

חוק זכרון השואה והגבורה - ירושלים תשי"ג 1953 קובץ בעמק 50

הפקדון של ירושלים הוא לאומי ואין להפוך את המידע המופיע בו לפרט. כל הפרטים המופיעים בו הם לשימוש בלבד. אין להעתיק, להפיץ, להעביר או לשמש את המידע לצורכי מסחר, פרסום או אחרים. כל הפרטים המופיעים בו הם לשימוש בלבד. אין להעתיק, להפיץ, להעביר או לשמש את המידע לצורכי מסחר, פרסום או אחרים.

העררה: את הילדים יש לרשום ב"דף-הנער" של אחד ההורים אך לא יותר משנים אחת.

אני *אליהו בן-אליהו* (שם מלא) *בן-בן* (שם קטן) *בן-אליהו* (שם אב) *בן-אליהו* (שם אב)

קרובה/מכר/בן/בת *בן* של *אליהו בן-אליהו*

במחנה/ביתו בן/בת העדות שספרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמתית. לפי מיטב זיכרונותי והבנתו.

אני מבקש/מבקשת להעתיק ל"ל" אורחות-זכרון שפעם מדינת ישראל, תחיתפא א"י *בן-אליהו*

מקום והתאריך *12.12.55* מ- *12.12.55* תחיתפא הירושלמי *אליהו*

ל"דיעת, האגף המדעי-בירושלים, רחוב בן-יהודה 12

חתימי בוסן המלחמה במחנה (המגור, עבודה, השפדה וכו') *בניסו*

במחנה/ביתו *בניסו* ביצירת *וכי* ואני מוכן למסור עדות על כך.

חתימת העד *בניסו* כתבתו

דף עד על אביו מכס-דב.
אביו היה סוחר

רשות-זכרון לשואה ולגבורה. ירושלים

דף-עד
לרשום חללי השואה והגבורה

ירושלים, רחוב בן-יהודה 12

344344

1. שם המשפחה (במקור/בלידה)	2. שם פרטי (במקור/בלידה)	3. שם האב	4. שם האם	5. תאריך הלידה	6. מקום וזמן הלידה (במקור/בלידה)	7. מקום המגורים הקודם (במקור/בלידה)	8. המקצוע	9. התייחסות לפני הכניסה לתחנה	10. מקומות המגורים במחנות (במקור/בלידה)	11. מקום המות (הזמן והמקום) (במקור/בלידה)	12. מצב משפחתי	13. שם האשה ושם משפחתה לפני הנישואים	14. שנות הילדים עד גיל 18 שנפטרו (לכל גיל או הקטנים יחדיו) (במקור/בלידה)
10072/11	Berghausen	Mina	Miriam	7.3.1876	Regensburg (Zern)	Niesbaden (Zern)	מורה	חינוך	Niesbaden	Niesbaden	רוק/נשוי/מספר הילדים 3	גילה	הקטום והזמן שנפטרו

חוק זכרון השואה והגבורה - ירושלים תשי"ג 1953 קובץ בעמק 50

הפקדון של ירושלים הוא לאומי ואין להפוך את המידע המופיע בו לפרט. כל הפרטים המופיעים בו הם לשימוש בלבד. אין להעתיק, להפיץ, להעביר או לשמש את המידע לצורכי מסחר, פרסום או אחרים. כל הפרטים המופיעים בו הם לשימוש בלבד. אין להעתיק, להפיץ, להעביר או לשמש את המידע לצורכי מסחר, פרסום או אחרים.

העררה: את הילדים יש לרשום ב"דף-הנער" של אחד ההורים אך לא יותר משנים אחת.

אני *אליהו בן-אליהו* (שם מלא) *בן-בן* (שם קטן) *בן-אליהו* (שם אב) *בן-אליהו* (שם אב)

קרובה/מכר/בן/בת *בן* של *אליהו בן-אליהו*

במחנה/ביתו בן/בת העדות שספרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמתית. לפי מיטב זיכרונותי והבנתו.

אני מבקש/מבקשת להעתיק ל"ל" אורחות-זכרון שפעם מדינת ישראל, תחיתפא א"י *בן-אליהו*

מקום והתאריך *12.12.55* מ- *12.12.55* תחיתפא הירושלמי *אליהו*

ל"דיעת, האגף המדעי-בירושלים, רחוב בן-יהודה 12

חתימי בוסן המלחמה במחנה (המגור, עבודה, השפדה וכו') *בניסו*

במחנה/ביתו *בניסו* ביצירת *וכי* ואני מוכן למסור עדות על כך.

חתימת העד *בניסו* כתבתו

דף עד על אימו מינה-מרים
לבית גיטר

מסמך 9 – עליה לארץ בתאריך 3.2.1933, י' בשבט תרצ"ז, באוניה "גליל". עלה בגיל 15.
 מקור: הארכיון הציוני

מחלקת העליה של הסוכנות היהודית לא"י

לשכת העליה בחיפה
 רשימת העולים שבאו לא"י.

באניה גליל ביום 3-2-36 י' שבט תרצ"ז חברה ללויד מריטטימו

702 / 150
 41 / 79

מס' הקרובים בא"י וכתבתם	סוג	גיל	ה ש מ	ה מ ש ס ה ה	מס' עולים
	ד	50	אלאונורה	אוננה	1
	"	14	פריץ	"	2
541	ג	25	רוח	אוננה	3
358	ג	22	ארחור	אביש	4
	ד	56	משה	אסתר	5
	"	60	מריה	"	6
	ב"ב	17	ואלי	אונגר	7
	ב"ב	17	רהל	אוסטרו	8
521	ג	27	אליהו	"	9
	ב"ב	15	הרב ח	ברגהאוזן	10
	ב"ב	15	וולף יצחק	בובסטר	11
	ב"ב	15	ברנד	בלזשטיין	12
	ב"ב	17	שרה	בוקסבאום	13
521	ג	21	במי	בנימין	14
362	ג	33	ארנו	גרזנסון	15
	ד	50	אמרחם	וולבר	16
	"	51	רהל	"	17
	א"א	35	גרמורד	וולדשטיין	18
	א"א	28	ורנר	וולדשטיין דם	19
	ב"ב	17	איימל	וואס	20

מסמך 10 - בקשת התאזרחות של צבי ברגהאוזן 22.6.1939 מקור: הארכיון הציוני

<p>Government of Palestine. PALESTINIAN CITIZENSHIP ORDER, 1925. CERTIFICATE OF NATURALIZATION.</p>	<p>ממשלת פלשתינה (א"י) דבר המלך בנוגע לתזינות המלשתיאית (האז"ת), 1925. תעודת תאזרחות</p>	<p>حكومة فلسطين تأثير الجنسية الفلسطينية لسنة 1925 شهادة التجنس</p>	<p>FILE COPY</p>
<p>Whereas Herbert BERGHAUSEN (hereinafter called the "applicant") has applied for a Certificate of Naturalization, alleging with respect to himself (herself) the particulars set out below, and has satisfied me that the conditions laid down in the above-mentioned Order for the grant of a Certificate of Naturalization are fulfilled in his (her) case:</p>	<p>כמתוך הרב הרב-צבי ברגהאוזן (הנקרא להלן, המבקש/ת) בקשה/ת למסמך המאזרחות במסגרתו כנוגע אליו (לילה) את הפרטים המפורטים ולקמן והוא (היא) הוכיח/ת לי שתנאים המפורטים בדבר המלך הנוכחי לעיל למתן תעודת התאזרחות מתמלא בדרך כלל (היא):</p>	<p>طلب/ت شهادة تجنس مستدا لنفسه/ في بأنه قام/الوقت لي بأنها قامت/ فأن منح شهادة التجنس</p>	
<p>Now, therefore, in pursuance of the powers conferred on me by the said Order,</p>	<p>על כן בתקף חמתי המסור לי בדבר המלך הנ"ל הנני מתן למבקש/ת הביל את העודת התאזרחות הזאת ומצהיר שהיא (שהיא), בהתחשב עם הוראות דבר המלך הנוכחי לעיל יהיה (תהיה) מכל החובות המדיניות והזכויות האזרחיות, הבת והתנאים, ויהא (תהיה) חייב/ת בכל החובות והתחייבויות, ממש בתוקלה/ פלשתיאית (א"י) מלידה והישג (התחשב) לתוקלה/ פלשתיאית (א"י) מלידה בכל המובנים.</p>	<p>بأنه يحق له/ها/التمتع بجميع الحقوق بها كل فلسطين مولدا/عليه/وعليها/ التي تعرض عليه/عليها/مع مراعاة سنة الرغوة الفلسطينية مولدا/تفينا</p>	
<p>I grant to the said applicant this Certificate of Naturalization and declare that he (she) shall, subject to the provisions of the said Order, be entitled to all political and other rights, powers and privileges, and be subject to all obligations, duties and liabilities to which a natural-born Palestinian citizen is entitled or subject, and have to all intents and purposes the status of a natural-born Palestinian citizen.</p>	<p>על כן בתקף חמתי המסור לי בדבר המלך הנ"ל הנני מתן למבקש/ת הביל את העודת התאזרחות הזאת ומצהיר שהיא (שהיא), בהתחשב עם הוראות דבר המלך הנוכחי לעיל יהיה (תהיה) מכל החובות המדיניות והזכויות האזרחיות, הבת והתנאים, ויהא (תהיה) חייב/ת בכל החובות והתחייבויות, ממש בתוקלה/ פלשתיאית (א"י) מלידה והישג (התחשב) לתוקלה/ פלשתיאית (א"י) מלידה בכל המובנים.</p>		
<p>In witness whereof I have hereat subscribed my name</p>	<p>ולראיית התעתיק את שמי ויום חתי</p>		
<p>this <u>nineteenth</u> day of <u>סבט</u>, 1939, trace on Special List</p>	<p>ביום <u>22 JUN. 1939</u> Initials.....</p>		
<p>Jerusalem</p>	<p>القدس</p>		

<p>GOVERNMENT OF PALESTINE. DEPARTMENT OF MIGRATION. OATH OF ALLEGIANCE OR SOLEMN AFFIRMATION. <small>(Article 7 (2) of the Palestinian Citizenship Order, 1925).</small></p>	<p>ממשלת פלשתינה (א"י) מחלקת העליה וההגירה שבעת אמונים או הודעה בתוקף <small>על פי ד"ר (2) מאמר המלך בנוגע לישראל המלשתיאית מאי 1925</small></p>	<p>حكومة فلسطين دائرة الهجرة بني الاخلاص او التاكيد الجدير <small>(المادة 7 (2) من قانون الجنسية الفلسطينية لسنة 1925)</small></p>
<p>I, <u>Herbert BERGHAUSEN</u> swear by Almighty God that I will be faithful and loyal to the Government of Palestine.</p>	<p>אני <u>הרב הרב-צבי ברגהאוזן</u> ובשם האלוהים שאני מאמין (תשבע) לממשלת פלשתינה (א"י).</p>	<p>أنا <u>عزيم بالله العظيم</u> باني سأكون أميناً وخلصاً لحكومة فلسطين.</p>
<p>I, <u>Herbert BERGHAUSEN</u> do solemnly and sincerely affirm that I will be faithful and loyal to the Government of Palestine.</p>	<p>אני <u>הרב הרב-צבי ברגהאוזן</u> הייתי מודיע/ת בנאמתי ובאמת בתוקף שלי שאני מאמין (תשבע) לממשלת פלשתינה (א"י).</p>	<p>أنا <u>أؤكد بحياة ووفاء</u> باني سأكون أميناً وخلصاً لحكومة فلسطين.</p>
<p>Signature <u>Herbert Berghausen</u></p>	<p>التوقيع <u>Herbert Berghausen</u> החתימה</p>	
<p>I affirmed and subscribed this <u>twentieth</u> day of <u>July</u>, 19<u>39</u>, before me.</p>		
<p>Signature <u>Amos</u></p>	<p>Title <u>Commissioner</u></p>	

במסמך זה נמצאה תמונה נוספת של צבי ברגהאוזן

מסמך 11 – תמונות שנמצאו לאורך החקירה
מקור: אתר יד ושם, הארכיון הציוני, אתר ארגון ההגנה ובית יד לבנים בפרדס חנה

מאתר ארגון ההגנה,
וגם בבית יד לבנים – פרדס חנה

צבי ברגהאוזן

מבקשת האזרחות בארכיון הציוני

מדף-עד שמילא אחיו אליהו

האונייה הר-ציון

תולדות האונייה הר-ציון

הושקה ביוני 1907 בקופנהגן, דנמרק בשם: St. Jan בנפח של 2,500 טונות.

נמכרה ב 1913 להולנד ושמה שונה ל: Nickeriefor.

ב 1932 נמכרה לאיטליה והוסב שמה ל: Risveglio.

ב 1935 נקנתה ע"י חברת "ללויד ימי ארץ-ישראל בע"מ" ושמה שונה ל: "הר-ציון".

מאחר ועדיין לא היה חוק דגל בארץ, היא נרשמה בפמגוסטה, קפריסין (יש חובה להניף דגל על כל כלי שיט).

מאז היא שטה בהפלגות מסחריות כאוניית נוסעים ומטען, בין חיפה, איסטנבול וקונסטנטה ברומניה והביאה הרבה מעפילים ותיירים.

על האונייה ביוני 1937, הוקם "החבל הימי לישראל" שרשם לזכותו פרקים נכבדים בספנות העברית.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה גויסה האונייה לצי המסחרי הבריטי והפליגה תחת דגלו.

האונייה שטה כחלק משיירה מס' OB-205 שהפליגה מליברפול, אנגליה לסוואנה, ארה"ב.

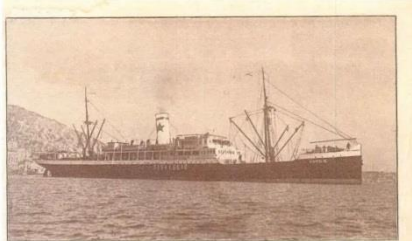
בשעה 15:06 בבוקר ה 31.8.1940, מערבית לאירלנד באוקיינוס האטלנטי, נפגעה מטורפדו והוטבעה.

הטורפדו שוגר מצוללת נאצית U-38.

רב החובל ג'ון בייטון ו 33 מאנשי צוות טבעו. 17 מלחים ארץ-ישראלים ניספו ובהם **צבי הרברט ברגהאוזן**.

רק מלח אחד מקפריסין בשם אוסמן, ניצל ונמשה למחרת, ע"י אונייה פולנית.

בתקיפה זו נפגעו עוד 3 אוניות מאותה שיירה.

תמונות מאתר "אותו הים"

מסמך 13 – לוח הזיכרון בלונדון להנצחת המלחים שנספו במלחמת העולם השנייה
מקור: חיל הים הבריטי

In Memory of
Fireman
Herbert Berghausen

S.S. Har Zion (Famagusta), Merchant Navy who died on 31 August 1940 Age 19

Remembered with Honour
Tower Hill Memorial

Commemorated in perpetuity by
the Commonwealth War Graves Commission

Fireman Herbert Berghausen

BIRTH	unknown
DEATH	31 Aug 1940
BURIAL	<u>Tower Hill Memorial</u> London Borough of Tower Hamlets, Greater London, England
PLOT	Panel 55.
MEMORIAL ID	15221332 - View Source

Merchant Navy.
(on). 18th February,
Mr. and Mrs. Ernest
zabeth Bentley, of
37.

BERGEN, Chief Officer JOHANNES ALFRED PETER.
Merchant Navy. s.s. *Bellona II*. (London). 8th
October, 1940. Age 25. Son of Laurits J. P. A.
and Carla Bergen; husband of Tordis Bergen, of
Holbaek, Denmark. Panel 16.

N. Merchant Navy.
t January, 1941. Age

**BERGHAUSEN, Fireman HERBERT. Merchant
Navy. s.s. *Har Zion* (Famagusta). 31st August,
1940. Age 19. Panel 55.**

מסמך 14 – מתוך רשימת אוניות שנפגעו על ידי צוללות גרמניות מקור: אתר UBOAT.NET

<https://www.uboard.net/allies/merchants/crews/ship503.html>

Crew list of Ships hit by U-boats

Herbert Berghausen

Merchant Navy. Palestinian

Born	1921
Died	31 Aug 1940 (19)

Roster information listed for Herbert Berghausen

Ship	Type	Rank / role	Attacked on	Boat
 Har Zion	Steam merchant	Fireman	31 Aug 1940 (+)	U-38 (1)

Sources

1. <http://www.cwgc.org/find-war-dead/casualty/2795221/>

Ships hit by U-boats - Search

Below are the results from your search: (31 August 1940)

Date	U-boat	Commander	Name of ship	Tons	Nat.	Convoy
31 Aug 1940	U-60	Adalbert Schnee	 Volendam (d.)	15,434	 nl	OB-205
31 Aug 1940	U-59	Joachim Matz	 Bibury	4,616	 br	OB-205
31 Aug 1940	U-46	Engelbert Endrass	 Ville de Hasselt	7,461	 be	
31 Aug 1940	U-38	Heinrich Liebe	 Har Zion	2,508	 br	OB-205

30,019

3 ships sunk (14,585 tons) and 1 ship damaged (15,434 tons).

Legend

- We have a picture of this vessel.
- (d.) means the ship was damaged.

מתוך רשימת צוותי האוניות שנפגעו ע"י
צוללות גרמניות

אוניות בריטיות שנפגעו ע"י צוללות גרמניות
ב 31 לאוגוסט 1940

מסמך 15 – כתבות בעיתונים הארץ-ישראלים בעקבות טביעת הר-ציון ואובדן 17 חיילים עברים מקור: אתר העיתונות ההיסטורית: עיתון "דבר" ועיתון "העולם"

אזכרה ל-17 חללי לאניה „הר-ציון“

באיכות מוסדות שונים ומשלחות של אנות ספורטיביות של יורדי ים, המשפחות השכולות ורבים מבין תור שבו תלאיב התאספו אתמול אה"צ בכית הכנסת הגדול לאספת האזכרה שנערכה מעטם הליד הארצישראלי לעובדי אהת האניות של הליד אשר נפלה במלחמת השחרור. מפקלת בית הכנסת פתחה בשורת פרקי תהלים. הספיד הרב הראשי עמיאל, שהעלה בדבריו את האסון הגדול שקרה לת"א בשבוע זה, ואת האסון השני בו נספד לו 17 אנשי ים בעבודתם יחד עם קציי נים ומלחים כריטיים, בלב ים. דוב הון מסר כשם כנסת ישראל דברו תנתוסים למשפחות השכולות ולמשפחת עובדי הים. בין השאר אמר: רק עמים בודדים נשארו עתה בין הלהמים ובניהם העם היהודי והי כריטי, אשר קשרו ביניהם ברית, ברית זו החוקה עכשיו יותר במפול עובדי הים היהודיים באניה עברית אשר נשי אה את שם הארץ הזאת יחד עם הקציי נים והמלחים הכריטיים. מלחים אלה אשר נפלו בלב ים היו החלוצים לעבודת הים, והנער שלנו ראוי שיקה דוגמה מהם וילך בדרךם החלוצית. החון רביץ בתפילה, אל מלא רחמים חוכיר: את הנינים והמלחים שנספו בלב ים באניה העברית

רית בעמדם על משמרתם בהגנת ארעם מולדתם בעד נצחון הצדק והיושר". בשעת התפילה פרעו רבים מבין הנוכחים בכני האזכרה נתיימת כשר רת, התקוה" וההמנון האנגלי (במלים עבריות) ע"י מפקלת בית הכנסת.

כשיחה עם באיכותנו נמסר כי משי רד הליד הארצישראלי בארץ ימשיך לשלם למשפחות אשר קיבלו את חלק משכורת בניהם כרגיל. כל העובדים היו מאכתיים בממשלה הכריטית, וככל נתקבלה סלגמח סלוגרין על הסדר רים הנעשים עם לפקלת הפלוגים ותי עברתם לבני המשפחות היושבים בארץ.

האניה „הרציון“ נרכשה בי 1934 על ידי חברת הליד הים הארצישראלי. מאז הספילה להעביר 12,000 יהודים, בין ארצישראל לרוסיה, היתה ידועה באיירתה העברית, אף הינכה ספי נים יהודים רבים (בין אלה 4 סטברי „זבולון“). אהר ספצינות החל את שירור תו כהניך כאותה אנית, הרציון היתה מעורבת לנוסעים ומשי אוח. אהרי שריפת אחותה „הריכרמל“ והספסת השירות של האנית „תלאיב“, נשארה „הרציון“ אנית עברית יחידה לנוסעים. ננתתה בי 1907 בקופנהאגן.

לזכר חללי האניה „הר-ציון“

במעמד קהל רב, ובניהם בני משפחות החללים ורבים מכני הישוב העוסקים בימי אתר העברית נערכה ביום א' אה"צ או"כ רה נאה לשבעה עשר עובדי הים שטבעו באניה „הר ציון“. ליד שולחן הנשיאות שהיה עטוף שחור ולשני צדיו נרות דול" קים, ישבו ראש העיריה מר ש. לוי, ש. ספלנסקי, ד"ר מ. סולוביצ'יק, א. חושי, נ. שלוש וטובין, קפטן זאכ"הים. באולם נראו גם קציני הים היהודים במדיהם וע" צודי אותות הצטיינות עטוסים שחור.

ד"ר סולוביצ'יק פתח ואמר, כי זו הפעם הראשונה במלחמת עמים נופלים יהודים במערכה בים. כימאים יהודים מארץ-ישראל, חבל על דאבדין אולם הם זכו להיות קרבנות ראשונים שלנו וזכרם לא יבוש מאתנו לעד. א. חושי אמר: בכל המלחמות וגם במלחמה איומה זו נופלים מאות ואלפי יהודים אלמונים, אולם 17 קרבנות „הר ציון“ אינם מצטיינים רק בזה ששמיתיהם ידועים לנו, כי אם היותים הם על לוח

לבנו, באשר מילאו בחזית הקשה ביותר תפקיד העם ובשמו נמלו על מובה מלחמת בריטניה בים. טובין סיפר על סגולותיהם האישיות של החללים, שזכו להיות חלוצי הים בארץ. קפלנסקי סיים: כל חלוציות בארץ כרוכה בקשיים מרובים, אולם חלוצי ציות הים עולה על כולן, אף בשנים כתי קונן קשה היא המלחמה בכוחות האיתנים של הים. אין אנו יכולים להספיד את כל הקרבנות הנושלים במערכה אנזרית זו, אולם עובדי הים והשבעה עשר מהם שופ" לו בהיאבקות בים היו חלוצי החלוצים ויק" רים לנו במיוחד. לבסוף נאמר „אל מלא רחמים“.

כועד הקהילה נתקבל מכתב בו הוא מו" דיע, כי בכית הקברות יקטנו מצבת זכרון לחללי „הר ציון“.

בשעת האזכרה שמרו על הסדר תלמידי ביה"ס הימי, חברי הסקציה הימית של „הפועל“, חברי „זבולון“ וחברי קלוב השייטים „כרמל“.

אזכרה לחללי „הר ציון“

בעצם ימי האבל והזעם נתאספו המוני תלאיב לאזכרת נשמותיהם של 17 המלחים הארצישראליים, שטובעו עם אניית „הר-ציון“ צ"י האויב באוקינוס האטלנטי. לא אספת אבל והספד היתה זו, כי אם אספת כבוד לגבורי ישראל שיחד עם 19 חבריהם הקצינים והמלחים הבריטיים מתו מות גבורים בהלחמם את מלחמת הקודש. הרב הראשי עמיאל אמר בין השאר: „הר ציון לא נחרב. כבוד הוא לישראל שבנים גבורים כאלה לו ובנפלים יבואו חבריהם על משמרתם. ה. ד. הוז דיבר על הידוק ברית המלחמה בין העם היהודי והבריטי בנפול יחדיו עובדי ים יהודים ובריטיים באניה עברית שנשאה את שם ארצנו. מלחינו הגבורים חלוצי כיבוש הים העברי ישמשו בחייהם ובמותם סמל ומופת לבני הנערך שלנו, שילכו בעקבותיהם“.

— נודע שמשרד הליד הארצישראלי, שלו היתה שייכת האנייה „הרציון“, יוסיף לשלם למשפחות החללים את חלק משכורת בניהם כרגיל. כן יועברו לבני המשפחות תשלומי-פיצויים מאת הממשלה בלונדון.

— חגיגה ימית גדולה שכל הכנסותיה הוקדשה לקרן המטוסים נערכה השבוע על הירקון בתלאיב. החגיגה, שנערכה מטעם המחלקה להכשרה ימית שליד הסוכנות היהודית וה„חבל הימי לישראל“, כללה הופעות ספורטיביות ימיות בהשתתפות 300 ספורטאים צעירים עברים.

עיתון דבר 1.10.1940

עיתון דבר 13.9.1940

„העולם“ עיתונה המרכזי של ההסתדרות הציונית העולמית
19.9.1940

מסמך 16 – כתבות בעיתונים הארץ-ישראלים בעקבות טביעת הר-ציון ואובדן 17 חיילים עברים מקור: אתר העיתונות ההיסטורית: עיתון "דבר"

הפגנת התנוך הימי העברי

מטעם מהלכת חיים של הסוגנות היה תודות לארץ ישראל והודעה להורבת ולהבשרת ימית נערכה אהפול אהח"צ על שפת הירקון בתל אביב הניגה ימית השמסותית-נעדרו-לסרן-הסמסטים-ש. טולקובסקי, נשיא התכל הימי לישראל, פתח בדבריו ברכה לאורחים ואמר כי השיבות סיגורת להניגה זו, הנערכת מספר ימים לאחר מעשה חורף עה שעשה בעיר הפרוות האויב זמן קצר לאחר אכרן אחת האניות העבריות בים הנירו. זה עתה חוברו גינם ניסח לעבא, לאחר שרכים מעצירינו כבר הדי נדבו בניוסים חסודים ושדותים בעבא היבשה והאורל. עתה אנו מחכים שתגתן לנו האפשרות לבוא גם לעזרת העי. יבקשתנו היא, כי אורחנו הפסיטן לירד קר יספור את ששאלחנו זו לשלטונות העבריים.

לאחר נגינת החסונן העברי והבריטי עברו ככר 6 סירות חתירה של ילדי "הפועל" ת"א, שבט צופו יש "בולון", בית ספר, וזבולון, ורנל ציון, אחיהן הופיעו בנו אחר זו פבועות של הפלור בים הפסורטיביים התלאביביים, הפור על" הופה והלסירי בית הספר הימי בחיפה. תמונה סרהיבת עין היתה כשר חורמו הפסורטיים הכפולים של 6 סירות ששרשים הסירות הפלינו לאורך הירקון לטול בחיאותהכפים של החלה, שבא לחות בחנינה.

ראשון למברכים היה הפסיטן לירר, שאמר: אני נסח לחיות נוכח פה היים ולראות בהפגנת הכוח הימי שלכם, ואמנם דרגת התרגילים שראיתי בהם לנת זהתחירת משביעה רעון סאר. החר נקד שאתם נוהגים לעצורים אלה הוא החינוך הטוב ביותר למלחים צעירים. כל ארץ אשר לל היה יש ארוך עריכה לתבונן גם לים ולא רק ליבשה.

ס' טולקובסקי הזכיר את העזרה שהגשתם לכוחות המצוינים כיבשה זכר אור, ואמר כי צדיין לא דרשנו את עזרתכם. בים. אבל מה שראיתי היים

אחד מטובעי "הר-ציון"

(צבי ברגהאוזן)

כלחלום על עתידו בתור כובש ים עברי. בשקוט הארץ חור לים, ולא היה גבול לשמחתו: סוף סוף עלת שוב על האניה. הסכנה בימים מפאת המלחמה, המות שארב לכל יורדיים — לא הפחיד אותו.

זמן קצר לאחר עבודתו באניה, "הר-ציון" חלה ונשאר בחיפה. יזיריו ניסו להשפיע עליו שישאר בארץ, אך הוא סרב. בכליון עינים חיכה ליום בו תחזור האניה לארץ והוא יוכל להפליג שוב. ואמנם, הפליג. באיוו התרגשות חאר במכתבו את נסיעתו. את חייו על האניה, ואת תקותו שעוד יבוא יום ודגלי תכלת-לבן יתנוססו לרוב בימים ובחופים. זה היה המכתב האחרון. כעבור ימים מעטים הגיעה הידיעה המחרידה, כי צבי נספה עם טיבוע האניה "הר ציון".

צבי אינגו. אבל בלב סכיריו ישאר חרות זכרו, וזכר החייל הנאמן, שהקריב את חייו על מזבח אמונתו.

שרגא הרץ

בן 30 היה במותו, עשיר תכניות ושאיפות לעתיד. במותו אבד לנו איש צעיר נאמן לעמו ולארצו.

מגרמניה עלה מלא מרץ ואמונה בחלום ציון. בארץ התמסר לעבודת הים, הלם על צי עברי, על אניות עבריות, ועל כובשי ים יהודים. ברתת היה מתאר באוזניו בשעות השמירה את גדולת ציינו וגבורת ספינותיו בעתיד. פניו היו קורנים משמחה בדבריו על השירים העבריים שיישמעו על פני ימים ואוקיינוסים, שיהדרו לכל פינה נדחת.

ואת חלומו זה ניסח לקיים למעשה, והלך לעבוד באניה. קשים היו הימים הראשונים על הים, עבודה קשה ומפרכת, אבל הוא החליט ולא ישוב ולא היה מאושר ממנו — ספן עברי הנחו.

או באו ימי המאורעות. כבן נאמן לארצו עזב את האניה וחזר לארץ להגן על אחיו. במסירות לאין גבול מלא את תפקידו, מתוך הקרבה עצמית. אבל גם בשמירה לא פסק

כתבה של שרגא הרץ על חברו, צבי ברגהאוזן שטבע באניית "הר ציון"

21.10.1940

16.9.1940

מסמך 17 – כתבות בעיתונים הארץ-ישראלים בעקבות טביעת הר-ציון ואובדן 17 חיילים עברים מקור: אתר העיתונות ההיסטורית: עיתון "דבר"

בול ישראלי שהונפק ע"י דואר ישראל ב 2012, לזכר תחיית הימאות העברית ועליו תמונת האונייה "הר ציון"

יורד-הים העברי במאמץ המלחמה
 ספינות ארצישראליות בשירות. — יחידות של סוואים יהודים. — 400 צעירים עברים ששתלמים במקצועותיהם. — תכנית להרחבת הדיג העברי

התנועה הימית בישראל — אם כי זוחל בה למעשה רק לפני שנים מועטות — נחנה את הלקה המרעיל במאמצה המלחמתי של הארץ. עצם מציאותם של ספינות ארץ-ישראליות מעטות ומספר יורדי ים עברים עזרה לקיום קשרי הוה במזרח ים התיכון. נוסף על חפקידי עור מסוכנים שמילאו אלה לסירות הצי. כפי שמוסר ב. ב. מאירוביץ ב. פלשהין אגד טיבל איסט" — נמצאת עתה תשע אניות ארצישראליות בשירות הים התיכון (בעיקר משל חברת "עתיד"). שמם של יורדי הים העבריים: נתקדשו עם שמת של "הר ציון", שנוקשה וטבעה בשירות האספקה הפעיל באוקיינוס האטלנטי.

הקמת צבור פועלי נמל יהודים, שמנו כרא" שית המלחמה כ-2000 איש, אישרה את גיוסן של יחידות הסוואים היהודיות, העכו קות בעבודתן האחראית. אישט"י בנמלי ים התיכון. כן מהים פועלים יהודים אהוז ניכר בין הטוענים ומורקים את אניות האספקה בנמלי הארץ. הכשרת הגורר העברי לעבר דות ים באניות המסחר ואף בצי המלחמה

נשכטת וחולכת. ביה"ס הימי ליד התבנין בחיפה, אשר נוסד בהשתתפות המחלקה היי סית של הסוכנות והחבל הימי לישראל — ממשיך בהדרכת הניכיו במקצועות ים פצי שיים. פנהל ביה"ס קאפיטן טילר. שנקרא כראשית המלחמה לסירות פציל. הצטיין כרוסקארק. ונה באות כבוד והועלה בדרגה. נוסף על ביה"ס הימי בחיפה ניתנת הדרכה יסית ל-400 איש מבני הנעורים בתל אביב. כחיטה ועוד במקומות אחרים. 70 סירות ליר עוד ושים הועמדו לצרכי הדרכת זו. שנת ארונה צ"י. זבולתק"ו. הפועל" מתוך שיתור עם הפעיל של המחלקת הימית ושל חיילי התקדמות נוספת ניכרת גם בדיג הימי. ספינת דיג חדשה. הנצחון" נכנסה לשירות מטעם הברת. נחשון" ונצטרפה לשלוש הספינות הנובדות סכבר. "פלד". מנפיר" ו-זאב כמקום (צ"י פלוגת הים בחיפה) משמשת ציון להתקדמות בבנין הספינות המקומי.

התכנית להרחבת הדיג הימי, הכרובה בהשקעה עשרות אלפים לירות. הוכנה צ"י חברת. נחשון" והמחלקת הימית, ועומדת להתגשם בעזרת הממשלה. שלל הדיג העברי — אם כי קטן הוא צדיין — היה בשנה האחרונה 17 אחוז מכל הדיג בארץ. לעומת 1.3 אחוז ב-1937 (180 טון לעומת 8). את המקום הראשון בכמות הרגה תופסת צי"רב שבמזרח ים כנרת וקבי חולתא שבים טופסי. שני הוא ציד ים התיכון ותנובת האגמים המלאכותיים (11 אחוז מכל דיג הים העברי).

עיתון "דבר" 11.5.1941
 "שם של יורדי נתקדשו עם שמה של "הר ציון" שנוקשה וטבעה בשירות האספקה הפעיל באוקיינוס האטלנטי"

מסמך 18 – הודעת חברת הספנות "ללויד" על אבדן האונייה הר-ציון והתשלומים ליורשים מקור: אתר "אותו הים" על ספנות ישראלית ועוד

<https://dannyzimrin.wordpress.com/2015/05/24/%D7%94%D7%A8-%D7%A6%D7%99%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%94%D7%AA%D7%97%D7%9C%D7%94/>

תבת דאר 960
טלפון: 4568-4569

ללויד ימי ארץ-ישראל בע"מ

PALESTINE MARITIME LLOYD LIMITED

תל-אביב, 12.11.1940
שדרות רוטשילד 19

לכבוד
מר
חיים
רח' פנור 17

בלי סנעיה בזכויות!

א. נ.

הננו מתכבדים להודיע לכב' את אותם הפרטים בנוגע לאבדן
אניה "הר ציון" שהגיעו ליריבנו זה עתה.

האניה יצאה 28 לאוגוסט את ליורפול יחד עם לווי, והפליגה
בארץ כזה עד 31 לאוגוסט אחה'צ. "הר ציון" הייתה מצוידת
בתותח הגנה ואנשי שרות בסידה מתאימה; כסו כן היו על
ספונה 4 סירות הצלה שכוו קליטתם היה פי ארבע מספר
האנשים על האניה.

הים היה סוער ובליל 31 אוגוסט ל 1 ספטמבר התפזרה הסירה
(כפי הנראה בגלל ראות רעה בסערה). ב 1 לספטמבר בשעה 5
בבקר נפגעה "הר ציון" מצד שמאל בערך באמצע ע"י טורפדו.
אנשים מספר נהרגו בזמן הפגיעה בטורפדו, בו בזמן שחלק
ניכר של אנשי האניה עוד הספיקו להיכנס לסירת הצלה.
אולם בגלל הסערה החזקה נתהפכה הסירה רבעים מספר אחרי זה,
וניצל רק אדם אחד (יוצא קפריסין) אחרי שהוא החזיק מעמד
במים במשך 37 שעה.

בנוגע לתשלומים ליורשי הנפטרים באפשרותנו להודיע כדלקמן:
שני סוגי תשלומים באים בחשבון:
1) עודמים אפשריים של השכר עד ליום האסון.
סידור החשבונות של עובדי האניה אחרי האסון הוקשה ביותר
ע"י הפרעות בקשרי דאר ניו אנגליה, ארץ-ישראל ואותם הנמלים
שבהם הייתה "הר ציון" לפני בואה לאנגליה, ושמהם נשלחו
החשבונות למרכז. רק בימים אלה הגיעו לידינו החשבונות
החסרים, ומיד העברנו אותם ע"י דאר אויר לאנגליה, איפה
שנבדקים כל החשבונות ע"י השלטונות ונקבעים העודפים
סמיעים לכל אחד ואחד (במידה סמיעים).

מסמך 19 – מצפור יורדי הים לזכר נספי האנייה "הר ציון" ברחוב וינגייט בחיפה מקור: צילום

**לזכר נספי האנייה
הר ציון**

**שנתמה למאמץ המלהמתי
באויב הנאצי במלהמת
העולם השניה**

**וטורפדה ע"י צוללת גרמנית
באוקיאנוס האטלנטי
כ"ז אב ת"ש**

31. 8. 1940

**הרברט
ברגהאוזן**

מסמך 20 – אליהו ברגהאוזן. אחיו של צבי. מתנדב לצבא הבריטי מקור: אתר IGRA

אליהו (ארנסט) ברגהויזן [בן/בת] דב, בן/בת זוג, Eliahu (Ernest) Berghoizen, child of Dov, spouse of Gerta
גרטה

התחדדות הכללית של העובדים העבריים בארץ ישראל
הועד הפועל
לשכת הקשר

מס' המסמך	שם המסמך	שם האב	שם האם	מספר זנב המסמך	הגדה	נילו בשנת המסמך	החצו המסמך	שם האשה	מספר הילדים	עלה ארצה בשנת	מדינת המולדת	ת ג י י ם			מקום עבודה לפני המסמך	הקצו	המכות	ה ע ר ו ת
												בגאון	למלוג	מס' בגא				
89 1	בראונפלד	דוד	סשה	125325	אשכ	1916	רוק	-	-	1939	צ'כיה	נהגים	462	מקלאי	פרדס-חנה	נספה באניה ב-1.5.43		
2	בראונר	ארנסט	אדסר	133914	אשכ	1919	נשוי	-	-	1940	צ'כיה	ר.א.		מקלאי	חיה בית אורקלין	היה בשבי דמו. ב-30.1.46		
3	בראונר	סנחם	צבי		אשכ	1922	רוק	-	-	1942	פולין	באפס	16,32.42	מקלאי	בניבר			
4	ברואר	שילום	כתריאל	194846	אשכ	1920	רוק	-	-	1923	גרמניה	ר.א.פ.	774102	מקלאי	תל-אביב			
5	בראילובסקי	כן-עסי	אברהם	131392	אשכ	1922	רוק	-	-		יליד הארץ	באפס	11.40	מקלאי	ת"א רמת גן			
6	בר-אילן	שמואל	יהודה	157561	אשכ	1913	רוק	-	-	1939	גרמניה	ר.א.	3012.42	מקלאי	תל-אביב			
7	בראב	אתור	יעקב	95505	אשכ	1915	נשוי	-	-	1936	גרמניה	ר.א.א.ו.סי.	21.7.42	מקלאי	בית קלזון חיה			
8	ברבינסקי	יוסף				1919						ר.א.מ.א.	19.1.44	מקלאי	מפסי-כה			
9	ברביציק	מכס	ישראל	122553	אשכ	1916	רוק	-	-	1937	פולין	ר.א.	21.5.42	מקלאי	חיה	דמו. מאי 46		
90 9	ברבירה	יהודה יואל	ששה		אשכ	1912	נשוי	2		1931	רוסיה	סיגולס	2.8.40	מקלאי	שכ בורוכוב	דמו. ב-1.1.46		
1	ברבן	יעקב	שלמה	45063	אשכ	1909	נשוי	חיה	2	1933	צ'כיה	ר.א.	30.5.42	מקלאי	תל-יוסף			
2	ברבר	ארטה	סעון	120987	אשכ	1912	רוק	-	-	1939	פולין	ר.א.א.ו.סי.	7.7.42	מקלאי	קריית עזל ברונר	דמו. מאי 46		
3	ברבר	מרדכי	סשה	79024	אשכ	1919	רוק	-	-		יליד הארץ	ר.א.מ.א.	13.4.42	מקלאי	רח' עליה 44 ת"א			
4	ברבר	פנול-הרץ	אוסקר			1924	רוק	-	-	1940	פולין	ר.א.	13.4.42	מקלאי	בן-סטן			
5	ברבר	קלמן	אוסקר	149931	אשכ	1923	רוק	-	-	1940	רוסיה		12.43	מקלאי	דבניה ב'			
6	ברב	ארוין	ליאופולד	124455	אשכ	1901	רוק	-	-	1939	צ'כיה	א.מ.סי.	16.4.40	מקלאי	חיה עיר בנים	דמו. ב-20.12.45		
7	ברב	יוסף	ליאופולד		אשכ	1916	רוק	-	-	1940	יוגוסל	נען	15.4.40	מקלאי	נען			
8	ברב	יעקב	יעקב	141217	אשכ	1923	רוק	-	-		יליד הארץ	ר.א.	20.4.42	מקלאי	בית השטה			
9	ברבניס	שלמה	חיים	171964	אשכ	1923	רוק	-	-	1939	גרמניה	א.מ.סי.	21.1.41	מקלאי	הר יתוסאל			
91 9	ברגהויזן	אליהו-ארנסט רב		35821	אשכ	1905	נשוי	ברטה	1	1934	גרמניה	א.מ.סי.	22.4.40	מקלאי	פרדס-חנה	דמו. ב-7.1.46		
2	ברנור	אריה ל.	שלמה	131238	אשכ	1921	רוק	-	-	1939	אוסטריה	ר.א.	28.7.41	מקלאי	חיה רחל 17	דמו. מאי 46		
3	ברנילובסקי	שמואל	זאב	10042	אשכ	1897	נשוי	שושנה	3	1914	רוסיה	שפאלי	1941	מקלאי	עין חרוד	דמו. ב-יוני 1945		
4	ברבל	אליעזר	אברהם	135842	אשכ	1910	רוק	-	-	1939	צ'כיה	פ	4.1943	מקלאי	חיה			
5	ברבל	ישראל	יעקב-חיים	44261	אשכ	1911	נשוי	דבורה		1934	גרמניה	פ.א.	2.3.42	מקלאי	רחובות בית אפ"ב	דמו. מאי 46		
6	ברבלס	אליהו	אברהם	198496	אשכ	1912	רוק	-	-	1939	פולין	נהגים	30.7.41	מקלאי	סלון בת רייפון	דמו. מאי 46		
7	ברגמן											נהגים						
8	ברגמן	אברהם	יסעיהו	75114	אשכ	1918	רוק	-	-	1936	פולין	ר.א.	15.7.42	מקלאי	כפר-סבא			
9	ברגמן	אברהם	ישראל	123900	אשכ	1916	רוק	-	-	1939	פולין	באפס	22.4.42	מקלאי	בבעתיים			
92 9	ברגמן	אברהם	סשה אהרון	22137	אשכ	1913	רוק	-	-	1935	פולין	נהגים	5.7.42	מקלאי	חיה			

Birth Year:	1905
מקום:	Pardes Hana
מקום:	פרדס חנה
ארץ מוצא:	גרמניה
מקצוע:	מקלאי
מספר תעודת זהות:	35821
קרבה:	נשוי
תאריך עלייה:	1934
Num of Children:	1
Language of Record:	Hebrew
Military ID:	871
Pluga:	א.מ.פ.ו.סי
Enlisted on:	1940-Oct-22

אליהו נולד ב-1905 בגרמניה
עלה ב-1934,
גר בפרדס חנה,
התפרנס בחקלאות.
נישא לגרטה ונולד להם ילד אחד
בזמן שהתנדב לצבא הבריטי

מסמך 21 – אורי הראל- ברגהאוזן. אחיין של צבי. בנו של אליהו.
 מקור: ארכיון המדינה, אתר GENI

Ori Berghauzen, child of Eliahu

אורי ברגהאוזן [בן/בת] אליהו

כתובת:	נוה-אשר
מקום:	Pardes Hana
מקום:	פרדס חנה
Language of Record:	Hebrew

Uri Harel (Berghausen) 🌐

Gender: Male
 Birth: estimated between 1916 and 1974
 Death: circa November 06, 2013
 Immediate Family: Son of Ernst Eliyahu Berghausen and Greta Shoshana Berghausen
 Husband of <private> Harel (Ben Nathan)
 Father of <private> Harel and <private> Barzilai (Harel)
 Brother of <private> Berghausen

Added by: [Idit Maya](#) on October 18, 2010
 Managed by: [Julian Selwyn Peerutin](#), [Bryan Anthony Knobloch](#) and [Idit Maya](#)

1945

י ל ד י ם ש נ ו ל ד ו ב ש נ ת

מס' משפחה	שם	שם האב	כתובת	משפחה וש
.1	אהובה	יהודה	רח' 500	
.2	אהוד	פסח	שכ' הפועלים	
.3	יעל	פסח	שכ' הפועלים	
.4	ארמון	אריה	רח' 500	
.5	ברגהאוזן	אליהו	נוה-אשר	
.6	ברקוביץ	יעקב	רח' הרכבת-ד"ר רובינשטיין	
.7	גירלדי			

רשומה זו מילדים שנולדו בפרדס חנה (Children Born in Pardes Hana), חלק מלידות-1946-1935 פרדס חנה (Births 1935-1946 Pardes Hana) מאגר מידע, מספר מסמך 5, דף 1, IGRA number 426. המקור מ בית הראשונים - פרדס חנה-כרכור (-Pardes Hanna -Beit Rishonim), רשומה זו הוסף למנוע החיפוש ב 29 ספטמבר 2016. (Karkur)

גור | הדפס | שתף

מסמך 22- תמונות של המשפחה. רשפון 1960
מקור: באדיבות איילין ברגהאוזן, קליפורניה.

מימין לשמאל: ארנסט (בן דוד של צבי מארה"ב), וולטר (בן דוד מרשפון)
ואליהו (אח של צבי).

מסמך 23 – מצבות משפחת ברגהאוזן בבית העלמין בפרדס חנה מקור: צילום

אורי הראל (בנם של אליהו ושושנה)

שושנה (אשתו של אליהו)

אליהו (אחיו של צבי)

יוליוס וטרהן (אביה של שושנה)

סיפור חיים צבי- הרברט ברגהאוזן

צבי הרברט ברגהאוזן (HERBERT BERGHAUSEN) נולד בוויסבאדן (Wiesbaden) גרמניה, בתאריך 7 לספטמבר 1920. לעיתים שובש שמו לברגהויזן או ברגהויזמן.

קיבל דרכון גרמני בעיר הולדתו, ב 11 לספטמבר 1935 ועלה ארצה באונייה "גליל" ב 3 לפברואר 1936.

אחיו אליהו עלה ארצה שנתיים לפניו וצבי התגורר בפרדס חנה, איתו ועם גיסתו שושנה ואביה של שושנה - יוליוס, במשך כשנתיים. ב 25.8.38 התקבל לעבודה באונייה הארץ-ישראלית הראשונה "הר-ציון". צבי המשיך לעבוד שם לפחות עד 12.10.38.

הוא הגיש בקשה ראשונה להתאזרחות בארץ-ישראל ב 12.10.38. בבקשה זו כתב שהוא גר אצל אחיו בפרדס חנה ועוסק כחשמלאי על האונייה. ממליץ לבקשה בארץ, היה מר הנס בהם, מנהל (Palestine Maritime Lloyd) PML, החברה בעלת האונייה.

צבי טען כנראה, שהוא זכאי לאזרחות מכוח תקופת שהותו בארץ טרם עלייתו לאונייה.

מאחר ולא קיבל תגובה לבקשתו, צבי שלח תזכורת ב 6.2.1939 בה כתב שהוא ירד מהאונייה ועובד כשוטר. כפי הנראה כחשמלאי בבית הסוהר הבריטי בעכו. יש לזכור שעד 1946 היו בתי הסוהר שייכים למשטרת המנדט.

מכתב נוסף שלח ב 21.2.1939 בו הזכיר שוב שירד מהאונייה ועובד כשוטר.

בקשת התאזרחות ראשונה זו, נדחתה ב 18.3.39 ומכתב על כך נשלח לצבי ב 26.3.39.

ב 29.3.39 קודם לקבלת הדחיה, צבי כתב תזכורת נוספת והפעם ממקום עבודתו בבית הסוהר בעכו.

ב 2.5.1939 הגיש בקשת התאזרחות שנייה. כתובתו עכשיו הייתה בחיפה, רח' הרצליה, בית גרוס אצל צייגר. הממליץ היה מר וורסלי, מנהל בית הסוהר בעכו (Acre State Prison) ASP. הפעם בקשתו התקבלה והרברט ברגהאוזן זכה באזרחות ב 19.6.39.

בהמשך במועד לא ידוע, שינה את שמו הפרטי לצבי.

אין לדעת מתי לפני הפלגתה האחרונה, עלה שוב על האונייה הר-ציון. האונייה הוטבעה ב 31.8.1940 ותפקידו עליה, היה מלח-מסיק דודי קיטור.

אבדן האונייה ונפילת 17 הימאים, היכו קשות בישוב היהודי הקטן שהיה בארץ באותן שנים. עובדה זו ניכרת בעיתונים ובפרסומים של אותה תקופה.

נציין שאחינו אורי, המשיך את דרכו כיוורד ים ושרת על אניית חיל הים "אילת".